

Pesten – Anti Pestprotocol

Voor je ligt de Windrooskaart: Pesten

Deze kaart is een weergave van de stappen te nemen in geval van pesten in de groep.

Afspraken:

Binnen onze school zijn afspraken gemaakt hoe wij preventief en curatief omgaan met pestgedrag. Deze stappen zijn uitgewerkt in het anti-pestprotocol.

Inleiding

SBO de Windroos is onderdeel van het bestuur Edumare. Binnen Edumare zijn een drietal gedragscodes opgesteld rond:

- *Voorkomen ongewenst seksueel gedrag.
- *Voorkomen pesten.
- *Voorkomen discriminatie.

Binnen ons bestuur en binnen onze school gelden de volgende basisgedragsregels:

Wij accepteren elkaar zoals we zijn in geslacht, geaardheid, geloof, ras, fysieke en/of geestelijke beperking;

Wij onthouden ons van elke vorm van agressie, geweld en/of seksuele intimidatie;

Wij zijn aardig voor elkaar;

Wij zorgen goed voor de materialen;

Wij tolereren geen wapenbezit;

Wij tolereren geen vuurwerkbezit;

Wij respecteren de schoolregels;

Naast de algemene gedragscodes is dit protocol een uitwerking van hoe wij binnen SBO de Windroos met pesten omgaan.

Wat verstaan we onder pesten?

Onder pesten verstaan wij: herhaaldelijk en opzettelijk kwetsen van iemand die zich niet goed kan verdedigen. Met **herhaaldelijk** wordt bedoeld dat het kind steeds het mikpunt van gemene en kwetsende opmerkingen of handelingen is. **Opzettelijk** betekent dat iemand bewust verdriet is aangedaan. Naast deze kenmerken is er bij pesten sprake van **machtsverschil**. Pesters zijn sterker dan slachtoffers. Daardoor kunnen slachtoffers zich niet goed verdedigen.

Pesten is niet hetzelfde als plagen. Bij plagen zijn de machtsverhoudingen gelijk. Plagen is niet bedoeld om de ander schade toe te brengen. Nu eens is de ene 'het lijdend voorwerp' en dan de andere. Pesten is structureel en brengt kinderen tot wanhoop.

Er zijn verschillende vormen van pesten. Zo worden onderscheiden:

- Fysiek: slaan, duwen, schoppen;
- Materieel: het kapot maken of afpakken van iemands eigendommen;
- Verbaal: uitschelden, steeds opnieuw vervelende opmerkingen maken;
- Relationeel: buitensluiten, leugens of geruchten verspreiden;

- Digitaal pesten: alle vormen van pesten die online plaatsvinden zoals op Facebook en Whatsapp

In een pestsituatie heeft elk kind een bepaalde rol. De rol geeft aan hoe de kinderen zich op dat moment gedragen. Bij het gebruik van deze rollen is het belangrijk om te weten dat kinderen niet een bepaalde rol hebben, maar zich gedragen op een manier die bij een bepaalde rol past. Welke rol een kind aanneemt kan ook verschillen per situatie.

De verschillende rollen die worden onderscheiden bij pesten zijn:

Pester: initiatiefnemer van het pesten;

Assistent: doet actief mee met de pester, maar speelt geen hoofdrol in het pesten;

Versterker: doet niet direct mee met het pesten, maar geeft de pester positieve feedback door toe te kijken of te lachen om het pesten;

Slachtoffer: het gepeste kind;

Verdediger: steunt en komt op voor het slachtoffer;

Buitenstaander: weet van het pesten af, maar grijpt niet in.

Het signaleren van pesten is niet altijd even gemakkelijk. Pesten gebeurt vaak buiten het gezichtsveld van volwassenen. Daarom is het belangrijk om ook op andere signalen te letten.

Mogelijke signalen bij het slachtoffer:	Mogelijke signalen van een pester:
Gaat niet graag naar school Psycho-somatische klachten (vb. buikpijn of faalangst) Gaat contact met kinderen uit de weg Behaalt schoolresultaten onder het niveau van het kind Is angstig Kan moeilijk voor zichzelf opkomen Andere kinderen vragen dit kind niet om mee te doen Eigendommen worden vernield of zoek gemaakt Geeft zelf aan dat hij/zij gepest wordt Durft niet van huis naar school (en omgekeerd) te lopen	Wil op de voorgrond treden ten koste van andere kinderen (dominant gedrag) Heeft snel ruzie met andere kinderen Kan moeilijk samenwerken Lokt andere kinderen uit Houdt weinig rekening met andere kinderen

Mogelijke signalen van een groep:

Er gebeuren dingen in de groep waar niet goed de vinger op te leggen is De sfeer is druk, geheimzinnig, niet prettig De groep vraagt veel van de leerkracht Er is veel onderlinge concurrentie Er is veel onderlinge agressie Het voor elkaar opnemen en elkaar helpen gebeurt weinig Er is sprake van groepsvorming (kliek-vorming)
--

Pesten op SBO De Windroos

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook op SBO De Windroos. Het is een probleem dat onder ogen wordt gezien en serieus wordt aangepakt, wanneer het zich voordoet. Pesten is een probleem dat aandacht verdient. Het is lastig om pesten te signaleren en wanneer het gesignaleerd wordt, blijkt het moeilijk te zijn om er op een goede manier op te reageren. Daarom hebben we op SBO De Windroos een pest-coördinator aangesteld.

Uitgangspunten:

SBO De Windroos moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de leerlingen bespreekbaar worden gemaakt.

Leerkrachten en ouders moeten alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen de norm overschrijden. Het is dus van groot belang dat leerkrachten en ouders elkaar informeren zodra zij pestsignalen opvangen, zodat het pesten gezamenlijk aangepakt kan worden.

Pesten wordt als probleem gezien voor en door alle direct betrokken partijen.

Pesten is een groepsproces en pesten wordt daarom in de groep opgelost.

Wanneer er gepest wordt buiten schooltijd kan de leerkracht, indien mogelijk, wel over het probleem praten, maar de ouders blijven verantwoordelijk voor wat zich buiten schooltijd afspeelt.

Pestgedrag voorkomen

Om pestgedrag te voorkomen worden de volgende methodieken/ interventies school breed ingezet:

- Week tegen Pesten
- Klassen- en judolessen 1+1= 3 (Move a-Head)
- Klassengesprekken n.a.v. dagelijkse gebeurtenissen of het nieuws
- Voorleesverhalen/ filmpjes

Naast de inzet van de verschillende methodieken/ interventies, wordt voortdurend geprobeerd het school- en groepsklimaat positief te beïnvloeden door:

Preventief:

Regels

Een effectieve manier om pesten te stoppen of binnen de perken te houden is het afspreken van regels voor en met de leerlingen. Elke groep heeft naast de schoolafspraken klassenregels (omgangsregels) opgesteld. Zowel de schoolafspraken als klassenregels zijn zichtbaar in de klas.

De basis van de regels wordt gevormd door de methodiek Move a Head, waarbij onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. aan de orde komen. Basisuitgangspunt op SBO De Windroos is de afkorting R.V.V, waarbij de letters staan voor:

Respect

Vertrouwen

Veiligheid

Naast de schoolafspraken gelden de volgende regels, op school en daarbuiten, aangaande pesten op SBO De Windroos:

- Doe niets bij een ander kind, wat jezelf ook niet prettig zou vinden.
- Handen en voeten blijven bij jezelf
- We noemen elkaar bij de voornaam.
- Als je kwaad bent, probeer je dit op te lossen door er samen over te praten.
- Kom je er samen niet uit, ga dan naar de leerkracht.
- Na het uitpraten kunnen we ook weer vergeven en vergeten.
- Je vertelt het aan de leerkracht wanneer er iets gebeurt wat je niet prettig of gevaarlijk vindt.
- Vertel de leerkracht wanneer jij zelf of iemand anders wordt gepest.
- Blijft de pester doorgaan, blijf dit dan aan de leerkracht vertellen.
- Word je gepest praat er thuis ook over, je moet het niet geheim houden.
- Uitschelden, roddelen, dingen afpakken of kinderen buitensluiten mag niet.
- Ook vervelende opmerkingen via games, email, WhatsApp, Facebook en SMS zijn niet goed.
- Niet aan spullen van een ander zitten.
- Opzettelijk iemand pijn doen, opwachten buiten school, achterna zitten om te pesten is beslist niet toegestaan.

Voorbeeldgedrag

Het voorbeeld van leerkrachten en ouders is van essentieel belang. Leerkrachten hebben een sleutelrol in de aanpak van het pesten. Zij zijn de eerstverantwoordelijken voor de aanpak op school. Ook wordt van leerkrachten verwacht dat zij pesten vroegtijdig signaleren en effectief bestrijden. Bij de groepsoverdracht worden de risicoleerlingen met de nieuwe leerkracht doorgesproken.

Leerkrachten nemen signalen van leerlingen en ouders ten alle tijden serieus en geven zelf het goed voorbeeld.

Groepsplan gedrag.

Het groepsplan gedrag wordt door de leerkracht in samenwerking met de orthopedagoog ingevuld aan de hand van ZIEN! Er wordt nauwkeurig beschreven op welke wijze er aandacht wordt geschonken aan sociaal emotioneel leren en gedragsproblematiek. In het groepsplan gedrag staan de observaties, interventies en het resultaat hiervan per groep vermeld.

Contact met ouders en externen.

In samenwerking met de bibliotheek worden in de bovenbouwgroepen lessen Whatshappy en Mediawijsheid gegeven waarbij veilig gebruik van internet en de gevaren van social media aan de orde komen. Eventueel kan er ook een beroep worden gedaan op de Jeugd Verpleegkundige en/of bureau HALT.

In het oudercafé, waarbij directie in gesprek gaat met ouders, zijn pesten, omgang met social media en internetgebruik onderwerp van gesprek.

Curatief

SBO De Windroos probeert een veilig sociaal klimaat op school te creëren door pesten te voorkomen (preventief) en tegen pesten op te treden als het zich toch voordoet (curatief).

Stap 1: Inventarisatie probleem

De leerkracht bespreekt het probleem apart met de leerlingen aan de hand van een verhelderingsgesprek. Er wordt een oplossing gezocht en er worden afspraken gemaakt. In overleg met de betrokken leerlingen worden ouders op de hoogte gebracht. Mogelijk kiest de leerkracht in overleg met de betrokken leerlingen ook voor een groepsgesprek.

Verhelderingsgesprek:

- Betreft het gedrag pesten? Gebeurt het met opzet (intentioneel?) Kan het 'slachtoffer' zich verdedigen (machtsverschil)? Hoe 'erg' (intens) wordt het ervaren? Gebeurt het steeds opnieuw (stelselmatig)?
- Wie wordt gepest?
- Wie zijn de pesters? Zijn er meelopers?
- Wanneer vindt het pestgedrag plaats (op school/na school/beiden)?
- Hoe wordt er gepest? Lichamelijk? Geestelijk? Verbaal? Vernieling?
- Wordt er gepest via sociale media?

Stap 2: Inlichten collega's

De leerkracht brengt collega's op de hoogte van probleem zodat iedereen (bij hekbeurten, in de gang, overblijf e.d.) het in de gaten kan houden en kan anticiperen op de situatie.

Stap 3: Aanpak passend bij het probleem

De leerkracht bespreekt het gebeurde met de gepeste leerling en bespreekt de situatie in het leerteam. Indien nodig kan opgeschaald worden naar overleg met KC-er en/of pest coördinator. KC-er en leerkracht bespreken welke aanpak passend is bij het probleem en overwegen inzet SMW of SOT. Er wordt een plan opgesteld en een evaluatiemoment afgesproken. Ouders van betrokken leerlingen en directie worden geïnformeerd.

Verslaglegging vindt plaats in "notities" in Parnassys bij betrokken leerlingen. Mogelijk kiest de leerkracht in overleg met de betrokken leerlingen ook voor een groepsgesprek. Indien hiervan sprake is, dan bij voorkeur samen met de gedragswetenschapper.

De niet-confronterende methode

De niet-confronterende methode wordt toegepast als er sprake is van 'onderhuids pesten'. Het heeft geen zin dit vermoeden aan de klas te vertellen. De leerlingen zullen het ontkennen of met een eigen interpretatie komen. Als de leerkracht voor de niet-confronterende methode kiest, stelt hij het probleem in algemene zin aan de orde. Dat kan bijvoorbeeld zijn aan de hand van de volgende onderwerpen:
 oorlog en vrede en het gevoel van winnaars en verliezers
 schending van mensenrechten of rechten van kinderen
 machtsmisbruik in het algemeen
 kindermishandeling door volwassenen
 pesten op school in het algemeen, waarbij wordt ingegaan op de oorzaken en de gevolgen voor de slachtoffers, de daders, de meelopers en de zwijgende middengroep.
 Buiten sluiten; leerkracht laat leerlingen het gevoel van buitensluiten ervaren.

De 'no blame'- aanpak

De 'no blame'- aanpak kan toegepast worden als duidelijk is dat leerlingen actief of passief meedoen aan pesten. Dat gaat het best met kleine groepjes en werkt niet altijd bij langdurige pesters. Bij meelopers en passieve omstanders kan veel worden bereikt door hen bijvoorbeeld te vragen zich te realiseren welk verdriet zij veroorzaken met hun houding. Vervolgens kan de leerkracht hen om suggesties vragen hoe de situatie verbeterd kan worden voor de gepeste leerling. De leerkracht moet wel in de gaten houden of er iets gebeurt en of dat effect heeft voor de gepeste leerling. De focus van deze aanpak ligt op het feit dat pesten een groepsproces is dat gezamenlijk opgelost moet worden.

De confronterende methode

De confronterende methode is toe te passen wanneer een leerling merkbaar lichamelijk of geestelijk wordt mishandeld. Als er op zo'n moment niet duidelijk stelling genomen wordt, zegt de school in feite: 'ga maar door'. Bij deze methode wordt, na duidelijk stelling te hebben genomen, een gesprek gevoerd met de klas over pesten in de groep en/ of in het algemeen.

Stap 4: Hulp gepeste leerling

De leerkracht gaat in gesprek en biedt mogelijkheid in zet vertrouwenspersoon aan. De leerkracht creëert gunstige omstandigheden voor de gepeste leerling (bijv. niet alleen naar huis, inschakelen eventuele vriendjes).
 Indien nodig: weerbaarheidstraining/sociale vaardigheidstraining.

Stap 5	Er wordt een plan opgesteld en een evaluatiedatum gekozen.	De leerkracht en/of KC-er informeert directie en gaat in gesprek met de pester, gepeste leerling en hun ouders. Er worden afspraken gemaakt. Indien nodig wordt deskundige hulp gezocht via SMW. Ook kan een leerling (tijdelijk) in een andere klas worden geplaatst.
Stap 6	Pestgedrag blijft zich herhalen	Directeur neemt contact op met ouders en nodigt hen uit. De leerkracht en directeur gaan in gesprek met pester en ouders pester. Hieruit volgen concrete afspraken die door ouders, leerling en directie getekend worden.

Stap 7	Pestgedrag blijft gehandhaafd. Geen verbetering merkbaar.	De directie nodigt ouders uit voor een tweede gesprek. In dit gesprek wordt het ultimatum gesteld dat bij herhaling de leerling bij het bevoegd gezag wordt voorgedragen voor schorsing of verwijdering. Er worden opnieuw afspraken gemaakt over wat nodig is om het gedrag te verbeteren. Het bevoegd gezag en ambtenaar leerplichtzaken worden op de hoogte gebracht.
Stap 8	Geen verbetering	De grens van de school is bereikt. De schorsingsprocedure of verwijderingsprocedure worden door directie en bevoegd gezag gestart. Er vindt een overleg plaats over de te nemen overbruggingsmaatregelen. Ambtenaar leerplichtzaken wordt op de hoogte gebracht.

Pesten en ouders

Ouders van pesters:

- Neem uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt de kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak van het pesten te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Houd het sociale-media gedrag van uw kind in de gaten.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Neem contact op met het School Maatschappelijk Werk.

Ouders van gepeste kinderen:

- Wanneer uw kind wordt gepest moet u dat op school bespreken met de leerkracht. Doe dat direct bij de eerste signalen!
- Wanneer uw kind vraagt er met niemand over te spreken, beloof dit dan niet maar maak uw kind duidelijk dat de school zal proberen een oplossing te zoeken; het is raadzaam de school vooraf te vragen dit ook te doen.
- Onderzoek welk aandeel het kind zelf heeft in de pestsituatie en wijs op mogelijke verbeterpunten.
- Help het kind zijn of haar zelfrespect terug te krijgen en weerbaar te maken.
- Blijf in gesprek met uw kind, maar niet op een negatieve manier, als bijv.: Wat is er vandaag weer voor ergs gebeurd?' Geef adviezen om aan het pesten een einde te maken.
- Houdt het sociale mediagedrag van uw kind in de gaten.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Neem contact op met het School Maatschappelijk Werk.

Alle andere ouders:

- Neem het probleem in de groep serieus: het kan ook uw kind overkomen.
- Neem de ouders van het gepeste kind (en de pester) serieus, het kan ook uw kind overkomen.

	• Praat met uw kind over school, over relaties in de groep. Vraag af en toe of er in de groep wordt gepest. • Corrigeer uw kind als het anderen buitensluit. • Geef zelf het goede voorbeeld. • Leer uw kind voor anderen op te komen.
helpende documenten	Protocol gedrag Edumare Veiligheidsplan
Ondersteuning Materiaal Methode websites	Move A Head (1+1=3) Website School en Veiligheid
ontworpen door	Coördinator Pesten en Directie
Datum vaststelling Datum evaluatie	Herzien: december 2021, vastgesteld 17 februari 2022 In IOPD 21 maart 2022 met gedragswetenschappers vastgesteld.